

Растителността в дворовете боледува

Автор(и): проф. д.с.н. Марияна Накова, Аграрен университет Пловдив; проф. д-р Борис Наков, Аграрен университет Пловдив; гл. ас. д-р Катя Василева, ИЗК "Марица" - Пловдив

Дата: 28.06.2017 Брой: 6/2017

През последните няколко години стопаните са разтревожени от появата и разпространението на болести, основно по декоративните храсти, някои листни зеленчуци и подправки /за ястия и консерви/. Извършеният мониторинг показва, че са се появили причинители на болести, които не са познати още в практиката и за тях литературната информация е недостатъчна. В периода 2015-2016 г. бяха направени проучвания на силно засегнатата от болести растителност.

Трепетлика (*Populus tremula*)

Листни петна /*Marssonina castagenil*/.

По листата отначало се откриват светлокафяви петна, с по-тъмен венец отстрани. В по-напреднала фаза тези петна в средата избеляват и се "изприщват" с черни точки, асервулите на гъбата (фиг. 4). Силно поразените листа прегарят и настъпва ран листопад.

Борба:

Да се провеждат ранни третириания със съдържащи мед фунгициди, Дитан М 45 - 0.25% или Каптан - 0.3%.

Здравец (*Geranium macrorrhizum*)

Брашнеста мана (*Sphaerotheca humuli*).

По листата се образува сиво-белезникав, спорообразуващ мицелен налеп (фиг. 5). В по-късна фаза се наблюдават черни точки - клейстотециите на гъбата. Симптоми се откриват и по цветоносните органи. В ранна фаза болестта напада и младите, нежни кълнове, по които се развива фин бял налеп.

Борба:

- Да се използва здрав разсад.
- При първите прояви на болеста да се пръска със съдържащи сяра препарати.
- Когато растенията са силно поразени, надземната маса да се изрязва и изгаря и след това да се третира с Топсин М - 0.1%, Байфидан 250 ЕК - 0.01%, Фоликур 25 ЕК - 0,08% или с бистър формали - 0.6% , комбиниран с намокрята сяра.

Лапад (*Rumex patientia*) и киселец (*Rumex acetosa*)

Ръжда (*Uromyces rumicis*) - нова болест по лапада и киселеца у нас.

По лапада (*Rumex patientia*) и киселеца (*Rumex acetosa*) отначало по листата се образуват леки подутини по епидермиса и след неговото разкъсване се открива прашеста маса от уредоспорите и телиоспорите на патогена. Често пъти около първите соруси се образуват нови кръгове от вторични соруси. Силно поразените листа бързо увяхват и некротират (фиг. 6).

Брашнеста мана (*Erysiphe polygoni*, *Oidium polygoni*) - нов патоген по лапада и киселеца. По листата се развива бял, рехав налеп, който бързо се разпростира върху листната петура. Силно нападнатите листа увяхват и тъканите некротират (фиг. 7). Болните растения образуват по-малко и по-дребни листа. Пораженията са по-силни при нападение от ръжда и брашнеста мана.

Борба.

- По-ранно прибиране на реколтата.
- Да се провеждат профилактични мерки, като силно поразените листа и стъбла се изрязват и изгарят и след това се третира със съдържащи сяра препарати.
- При наличие на двете заболявания още в началото на вегетацията да се третира със съдържащи сяра фунгициди.

Маточина (*Melissa officinalis*)

Брашнеста мана (*Golovinomyces biocellatus*) - нова болест по маточината. Върху двете страни на листната петура се образува бял, брашнест налеп, който по-късно придобива сивкав оттенък. Мицел се образува още по листните дръжки, разклоненията и цветните органи (фиг. 8). Към края на лятото се формират клейстотеции на гъбата. Патогенът се запазва като клейстотеции в растителните остатъци и мицел по коренищата.

Листни петна (*Phyllosticta decidua*) - нова болест по маточината/фиг.9/. По листата се откриват дребни петна с кафяв венец и черни точки по тях -пикнидиите на гъбата. Освен по растенията, патогенът се запазва и с остатъците в почвата.

Борба.

- Когато посевът е силно нападнат и повреди се срещат и по стъблата, трябва да се съберат и изгорят засегнатите части.
- Рано напролет да се третира за със съдържащи сяра препарати, а за листните петната със съдържащи мед средства. Срещу двете заболявания действа фунгицидът Топсин М.

Сминдух (*Trigonella foenum graecum*)

Брашнеста мана (*Erysiphe polygoni*). Болестта се развива по всички органи - листа, стъбла, цветоносни разклонения. По тях се образува обилен, пухкав, сиво-белезникав гъбен налеп. Силно засегнатите растения завяхват и изсъхват.

Борба.

Да се провеждат профилатични пръскания със съдържащи сяра препарати. Семепроизводните посеви могат да се третират с Топсин М - 0.1% или фоликур 25 ЕК - 0.08%.

Целина (*Apium graveolens*)

Брашнестта мана (*Erysiphe heraclei*). По нападнатите органи на растенията се развива бял ектофитен мицел. Симптоми се наблюдават и по сложните сенници, включително и венечните листа и плода (фиг. 10). Патогенът се съобщава още по морков, магданоз и пащърнак. Патогенът презимува като мицел по зелените органи и клейстотеции в растителните остатъци.

Борба.

Да се унищожават растителните остатъци и при необходимост растенията да се пръскат с Тιοфенат метил.

Магданоз (*Petroselinum sativum*)

През 2016 г. се наблюдаваха масови повреди от брашнеста мана и листни петна.

Брашнеста мана (*Lycium barbarum*). По листата се образува обилен, бял, спороносен налеп от мицела и спорите на гъбата, с черни точки, клейстотециите на патогена.

Гъбата напада и копъра.

Бели листни петна (*Septoria petroselini*). През 2016 г. болестта се появи масово в отделни посеви. Патогенът се запазва със семената и вероятно при поява на симптоми, за посев са използвани заразени семена. Симптомите се разпознават лесно. По листата се явяват дребни, първоначално тъмни, а по-късно с оформен белезникав център петна, с черни точки по тях - пикнидиите на гъбата.

Повредите са много силни при нападение от двете болести.

Борба. Когато магданозът се отглежда на места, където преди това е имало магданоз, или има съмнение, че семената са заразени, преди сеитба почвата да се третира с Топсин М – 50-60 г/кв.м или след сеитбата вместо само с вода да се полива с 0.1% Топсин М. При по-късна поява на болестта след прибиране на реколтата (обиране на магданоза) да се третира два пъти с Топсин М - 0.1%.

Годжи бери (мерджана) (*Lycium barbarum*)

Брашнеста мана /*Arthrocladiella mougeotii*/

По листата, стъблата и плодните разклонения се образува повърхностен, сиво-белезникав мицелен налеп. При силно нападение от брашнеста мана листопадът настъпва по-рано /фиг. 11/.

Борба:

- Да се провеждат профелактични третирания чрез поливка на растенията с Тιοфенат метил и със съдържащи сяра препарати.
- При по-силно нападение може да се пръска с бистър формалин - 0.5% , в хладните часове – сутрин, или най-добре след 19-20 часа.